

PÄÄSIÄISMYSTERIO

Pekka Ervastian esitelmä 20.4.1924

Ylösousemuksen mystério on pääsiäisen varsinainen mystério. Kristikunta näyttää oikeastaan käsittäneen paremmin sen toisen puolen pääsiäismysteriosta, jota nimitämme Golgata-mysterioksi, Jeesuksen ristinkuolemaksi, sillä pyhittihän Jeesuksen ristinkuolema surun ja kärsimyksen. Ja tämän surun ja kärsimyksen syvempi ymmärtäminen tuli pohjasäveleksi uudelle kulttuurille. Vanha kreikkalais-roomalainen kulttuuri oli palvonut iloa, nyt kristillinen kulttuuri käänsi huomion kärsimysten puoleen ja pyhitti surun. Ja meidän täytyy tunnustaa, että kristikunnassa on kärsimystä ja surua enemmän käsitetty, arvossa pidetty, kuin esimerkiksi kreikkalais-roomalaisessa kulttuurissa.

Ylösousemuksen mystério on kristikunnassa jäänyt enemmän salaisuudeksi, jos kohta opetetaan meidän kaikissa kirkkoissamme, että Jeesuksen Kristuksen ylösousemus pääsiäispäivänä on kristinuskon kulmakivi, että siihen perustuu kristinuskon varsinainen sisältö. Tämä ylösousemuksen mystério on jäänyt kuitenkin enemmän opinkappaleeksi ja salaisuudeksi. Siihen pitäisi sisältyä mitä suurin riemu ja autuus, mutta kristityt ovat enemmän ymmärtäneet surun ja kärsimyksen kauneutta elämässä kuin ilon ja riemun. Ilo ja riemu on tuntunut kristityistä hieman ulkonaiselta ja pintapuoliselta asialta, ja hartaat kristityt ovat aina koettaneet välttää iloa ja riemua, jota he sanovat maailman asiaksi. Ja kuitenkin he oppivat kristinuskossa, että Jeesuksen Kristuksen ylösousemus on kaikkien kristittyjen suuri lohdutus, toivo, niinkuin suuri kristitty apostoli sanoo: „Meidän uskomme olisi turha, ellei Jeesus Kristus olisi kuolleista noussut.“ Ja kuitenkin tiedämme, että meidän aikanamme on ollut ja on teologeja, jotka eivät ole varmoja siitä, että Jeesus Kristus on noussut ylös kuolleista. He tyytyvät vain siihen, että ylösousemuksen usko on saanut alkunsa ensimmäisestä

pääsiäisestä. „Jotain saattoi tapahtua Palestiinassa, mutta sitä emme tiedä“, sanovat nämä teologit, esimerkiksi Harnack: „sen vain tiedämme, että usko ylösnousemukseen silloin syntyi ja sai alkunsa, ja tämä on ollut tärkeä kristikunnassa“.

Kristittyhän uskoo, että kun ihminen kuolee, niin hän viimeisenä tuomiopäivänä nousee kuolleista ylös ja saa takaisin ruumiinsa. Mutta koska tämä asia on salaperäinen, koska se ei ole käsitettävissä järjelle, ei kristikunta ole siihen voinut syventyä, ei sitä ymmärtää. Se on jäänyt ulkopuoliseksi, mutta se ei ole syvälle tunkeutunut kristilliseen elämään. Sillä mitä me näemme, kun kristitty ihminen on kuollut? – Me näemme, että hänet haudataan surusaatossa, surraan, että kristitty on kuollut, jota vastoin, jos todella olisi vereen syöpynyt ylösnousemususko, voisi kuolema olla riemun juhla.

Kristikunta ei ole osannut ratkaista ylösnousemuksen mysteriota, sen ratkaisevat ainoastaan ne ihmiset, joita me hieman ehkä ylenkatseellisesti nimitämme mystikoiksi, salatieteilijöiksi, rosenkreutsiläisiksi. Me hieman ylenkatseellisesti puhumme heistä, koska sanomme, ettemme tiedä, mihin he perustavat omat väitteensä. Ja nämä eivät ole kuitenkaan muuta kuin ihmisiä, jotka tietävät, ovat kokeneet, mitä on ylösnousemuksen mystério. – Siitä minun pitäisi lausua muutama sana.

Silloin voimme ensin kysyä: onko tämä ylösnousemuksen mystério yhteydessä Jeesus Kristuksen ylösnousemuksen kanssa, onko, toisin sanoen, Jeesuksen Kristuksen ylösnousemus historiallinen tositaupaus? Tietävätkö sen, uskovatko siihen nämä mystikot ja tietäjät? – Uskovat ja tietävät. He tietävät, että Jeesus Kristus nousi kuolleista ylös, he tietävät, ettei se ole harhausko, vaan että se on historiallinen tositaupaus. Jeesus Natsarealainen kuoli ristinpuulla ja haudattiin, mutta nousi pääsiäisenä kuolleista ylös. Sen mystikko tietää kokemuksesta, hänen uskonsa perustuu tietoon ja kokemukseen.

Mutta millä tavalla mystikko on tämän tiedon ja kokemuksen saavuttanut? Voivatko toisetkin ihmiset tulla mystikoiksi ja

tietäjiksi, vai onko se satunnainen armo Jumalalta, elämältä, että jotkut pääsevät salaisuuksien tietoon, vai onko olemassa tie avoinna jokaiselle ihmiselle, joka tahtoo semmoiselle tielle astua? Mitä mystikon kokemus vastaa? – Se vastaa: on olemassa tie, se on jokaiselle ihmiselle avoinna, jokaiselle ihmiselle, joka tahtoo luopua maailmasta ja kulkea, niinkuin sanotaan, taivaanvaltakunnan portille ja siitä sisään.

Tässä ylösnousemusmysteriossa, sanovat nämä tietäjät ja mystikot, voidaan erottaa kaksi puolta, joita voidaan nimittää Jeesus-mysterioksi ja Kristus-mysterioksi. Ensimmäinen, johon totuuden etsijän täytyy syventyä, on Jeesus-mysterio. – Mikä mysterio tämä on? – Se on sama, kuin todellinen uskonto, uskonnollinen elämä. Uskonnosta ja uskonnollisesta elämästä on monenlaisia käsityksiä. Ihmiset luulevat olevansa uskonnollisia ja uskovaisia, kun pitävät totena joitakin opinkappaleita, kun käyvät kirkossa ja ehtoollisella, kun näyttävät ja mielellään ehkä tahtoisivat olla hurskaita ja siveellisiä, hyviä kristityitä. – Se on tavallinen käsitys uskonnollisuudesta ja uskonnollisesta elämästä.

Mutta mystikko sanoo: „Jos ihminen todella tahtoo olla uskonnollinen ihminen, jos hän tahtoo elää uskonnollista elämää, jos hän todella tahtoo tietää, mitä uskonto on, silloin hän tietäköön, että kysymys ei ole minkäänlaisista opinkappaleista, kysymys ei ole siitä, että hän selittää maailman tavalla tai toisella, että hänellä on se tai se käsitys Jumalasta tai perkeleestä, vaan kysymys on siitä, että hänessä heräisi luottamus johonkuhun ihmiskunnan viisaaseen vapahtajapersoonallisuuteen. Kristikunnassa esimerkiksi on uskonnollisen elämän ensimmäinen ehto, että ihminen tuntee luottamusta Jeesus Natsarealaiseen. – Mitä tämä luottamus sisältää? – Se sisältää ja merkitsee, että ihminen tahtoo mielellään tietää ja kaikesta sydämestään tietää, mitä Jeesus on opettanut, mitä Jeesus on sanonut, että mitä ihmisen pitäisi tehdä. Hänen ensimmäinen ehtonsa uskonnollisena ihmisenä on, että hän ymmärtää tuon eron, mistä Jeesus Kristus puhui: „Ei ole minulle sovelias, joka huutaa Herra,

Herra, ja kunnioittaa minua Jumalana, pitää minua yliluonnollisena olentona, vaan ensimmäinen on, että hän ymmärtää minun olevan ihminen, joka on saavuttanut Jumalan, totuuden, tullut maailmaan totuutta julistamaan, tullut valmistamaan veljiään.“ –

Ensimmäinen ehto on se, että uskonnollinen ihminen herää luottamukseen Jeesukseen ja tiedustelee, mitä käskyjä hän on antanut, miten hän on selittänyt tämän inhimillisen elämän, miten hän on tahtonut, että meidän, jotka tahtoisimme häntä seurata, tulisi elää, sillä ainoastaan se, niinkuin Jeesus itse sanoo, on tosi opetuslapsi hänelle, joka tekee, mitä hän on käskenyt. „Ainoastaan, jos te kuulette minun sanani ja täytätte, mitä minä teille neuvon, ainoastaan silloin te olette minun opetuslapsiani, ja ainoastaan silloin voitte sanoa seuraavanne minua.“

Jeesus-mysterion ymmärtäminen sisältää, että ihminen ymmärtää kaikkia uskontoja, sillä kun hän alkaa seurata Jeesusta, tosi teossa, silloin hän pääsee pian ymmärtämään, että on ihmisiä, jotka voivat seurata toisia vapahtajapersoonallisuuksia, toisia Mestareita, toisia viisaita. On ihmisiä, jotka seuraavat Buddhaa, Zarathustraa, Konfutsea, Laotsea, Hermestä, Moosesta ynnä muita. Ja kun ihminen elää uskontoa todellisesti, tekee hän sen havainnon, että kaikki nuo ihmiset, veljet, jotka vilpittömästi seuraavat omaa Mestariaan, oli hän kuka tahansa, he kaikki kulkevat tiellä, he ymmärtävät Jeesus-mysterion, tuon inhimillisen mysterion, että voimme luottaa toiseen ihmiseen, semmoiseen, joka on kulkenut jonkun tien, joka voi näyttää tietä veljilleen. – Jos me kuljemme tuntemattomassa kaupungissa, niin me harhailemme, elleimme kysy neuvoa niiltä, jotka tietävät, mitä katuja meidän on kuljettava, päästäksemme määräpaikkaan. Samalla tavalla on Jeesus-mysterion ymmärtäminen siinä, että ihminen huomaa, että viisaampia olentoja, pyhiä olentoja on ilmestynyt maan päälle, Vapahtajia, tietäjiä, suuria ihmisiä, jotka sanovat: „Seuratkaa minua, niin teille käy hyvin, te pääsette totuuden tietoon, te ymmärrätte, mitä elämä on.“ Ja kuka tahtoo

seurata Jeesusta, hän ottakoon evankeliumin ja pankoon mieleen, mitä Jeesus on elämästä neuvonut, mitä käskyjä antanut. Ainoastaan semmoinen ihminen on tosi kristitty. Tosi buddhalainen on semmoinen, joka seuraa Buddhan käskyjä elämässään, tosi parsilainen, joka seuraa Zoroasterin käskyjä j. n. e. Ja kaikki nämä ihmiset, jotka ovat vilpittömiä omassa uskossaan, jotka elävät uskonnollista elämää, he tietävät muodostavansa veljeskunnan, liiton niistä ihmissieluista, jotka tahtovat tietää, mitä elämä on.

Ja kun me katselemme semmoisten ihmisten kuolemaa, niin me huomaamme, että he kuoleman jälkeen nousevat ylös. Heidän elämänsä kuoleman jälkeen ei ole pimeydessä vaeltamista, ei ole ilotonta unta, niinkuin ihmisten enimmäkseen, vaan heidän elämänsä kuoleman jälkeen on itsetietoista. He ovat silloin kukin Mestarinsa yhteydessä, ovat työntekijöitä, jatkavat sitä työtä, joka silloin on objektiivista, mitä ovat elämässä alkaneet. Se on ylösnousemuksen ensimmäinen mysterio.

Toinen mysterio on Kristus-mysterio. Se tulee niille ihmisille, jotka uskollisesti tässä elämässään seuraavat Mestariaan. Silloin voi heille tapahtua – jollei se tapahdu tässä elämässä, niin jossain tulevassa ruumistuksessa – että taivaat heille aukeavat. He seisovat elämän tiellä ja ääni kuuluu taivaasta: „Minun Poikani, jota minä rakastan ja jonka minä tänään synnytin“. Ne ihmiset joutuvat Isän Jumalan yhteyteen, Jumalan Poika kirkastuu heille ja heissä. Niinkuin apostoli Paavalille tapahtui, he heräävät Jumalan tuntoon, he tuntevat olevansa Jumalan Poikia. Ja silloin, kun he ovat syntyneet Jumalan Pojiksi, ovat he syntyneet eläviksi henkiolennoiksi. Ennen pitkää heille tapahtuu niin, että he nousevat ylös, kun heidän ruumiinsa makaa. Heidän ruumiinsa ei kuole, mutta he nousevat ylös toisessa, kirkastetussa ruumiissa, ja he katselevat fyysillistä ruumistaan ja sanovat: „Kuolema on voitettu, kuolemaa ei ole.“ He tietävät, että heidän elämänsä on kulkua tiellä, joka voittaa kuoleman, sillä he luovat itselleen uuden ruumiin läpi

monen elämän, ruumiin, joka kirkastuu ja puhdistuu ja tulee voimaruumiiksi, joka lopulta on kuolematon. Sillä Jumalan sana on laskettu siemenenä ihmisen ruumiiseen ja se herättää ihmisen ruumiin, mutta se tapahtuu mystillisesti suurien ponnistusten perästä.

Silloin jokainen ihminen, joka sitä tietä kulkee, hän voittaa kuoleman samalla tavalla kuin Jeesus Kristus, hän nousee kuolleista ylös, kuin Jeesus Kristus. Hän on tehnyt itselleen iankaikkisen ruumiin. Niinkuin apostoli todistaa: „Se kylvetään heikkoudessa, mutta herätetään kirkkaudessa.“

* * *